

พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อพยาธิไส้เดือนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

BEHAVIOR RELEATED TO ASCARIS LUMBRICOIDES INFECTION AMONG
PRIMARY SCHOOL

IN SRISAKORN DISTRICT , NARATHIWAT

รุจิเรข หนูรัตน์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

กันยายน 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ รุจิเรข หนูรัตน์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
สาขารณศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

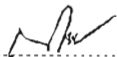
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร จันทน์ฉาย)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร จันทน์ฉาย)

กรรมการ

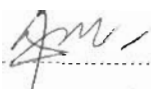
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพงษ์ ธีรมนต์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภา นันทวรศิลป์)

คณะสาขารณศาสตร อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรสาขารณศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณบดีคณะสาขารณศาสตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.วสุธร ดันวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2552

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผศ.ดร.ศิริพร จันทร์ฉาย อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ คอยให้กำลังใจและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา และขอขอบคุณสัมพันธ์ ศิริพงษ์ ในการให้คำปรึกษาความรู้ทางสถิติ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นพ.ศิริชัย สิวรรณนภาโส นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนราธิวาส และนายสมนึก พรหมพูล สาธารณสุขอำเภอศรีสาคร ที่ให้โอกาสและสนับสนุนการศึกษาครั้งนี้ ตลอดจน ผู้อำนวยการ โรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน นักเรียนในอำเภอศรีสาคร และเพื่อนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อวิเชียร และคุณแม่สมพร ภักดีสุวรรณ ที่คอยให้กำลังใจ และสนับสนุนช่วยเหลือผู้วิจัยในทุกด้านตลอด คุณประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูทดแทนคุณคุณพ่อบุญการี บุรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

รุจิเรข หนูรัตน์

51923216: สาขาวิชา: สาธารณสุขศาสตร์; ส.ม. (สาธารณสุขศาสตร์)

คำสำคัญ : พยาธิไส้เดือน/ พฤติกรรม

รุจิเรข หนูรัตน์ : พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อพยาธิไส้เดือนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส (BEHAVIOR RELEATED TO ASCARIS LUMBRICOIDES INFECTION AMONG PRIMARY SCHOOL IN SRISAKORN DISTRICT , NARATHIWAT) อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์: ศิริพร จันทร์ฉาย, Ph.D. 72 หน้า, ปี พ.ศ. 2552.

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบสำรวจเชิงวิเคราะห์ ตัวอย่างศึกษาจำนวน 248 คน กลุ่มตัวอย่างโดยวิธียกกลุ่ม (Cluster sampling) จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ปีการศึกษา 2552 เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน มิถุนายน – กรกฎาคม 2552 ข้อมูลทั่วไป และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อพยาธิไส้เดือน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งมี (ค่าความเที่ยง = 0.72) ตรวจอุจจาระด้วยวิธี Kato's tick Smear และ Simple Direc Smear เก็บข้อมูลเดือนมิถุนายน 2552 ถึง เดือนกรกฎาคม 2552 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ จำนวน ร้อยละ และหาความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (χ^2 - test) กำหนดค่า $\alpha \leq 0.05$

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 56.0 นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 94.8 ภาวะโภชนาการปกติร้อยละ 62.5 ดื่มน้ำประปาภูเขาร้อยละ 44.0 มีการดื่มน้ำดื่มเพียงร้อยละ 23.4 มีส่วนร้อยละ 80.6 ถ่ายลงส้วมร้อยละ 63.3 และพบอัตราการติดเชื้อพยาธิไส้เดือนร้อยละ 31.5 นักเรียนล้างมือด้วยสบู่เป็นประจำเพียงร้อยละ 27.4 ล้างมือก่อนรับประทานอาหารร้อยละ 32.7 ล้างมือด้วยสบู่หลังเข้าห้องน้ำ ร้อยละ 32.7 ล้างมือเป็นประจำหลังเล่นดิน ร้อยละ 52.4 ใช้มือเปิบหรือหยิบอาหารเข้าปาก ร้อยละ 24.2 ตัดเล็บสั้นอยู่เสมอ ร้อยละ 46.8 พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับการติดเชื้อพยาธิไส้เดือน ได้แก่ ประเพณีน้ำดื่มที่บ้าน โดยพบว่าเด็กที่ดื่มน้ำประปาภูเขา มีอัตราการติดเชื้อสูงกว่านักเรียนที่ดื่มน้ำบ่อ น้ำคลอง น้ำบาดาล น้ำฝนและน้ำบรรจุขวด (p-value < 0.001) นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการติดเชื้อพยาธิไส้เดือนกับพฤติกรรมการตัดเล็บสั้น (p-value < 0.001) การล้างผักและผลไม้ก่อนรับประทาน (p-value < 0.001) การเล่นขาของที่ใช้ดินเป็นส่วนประกอบ (p-value < 0.01) การเล่นลูกแก้วหรือลูกข่าง (p-value < 0.01) การหยิบขนมที่ตกบนพื้นมารับประทาน (p-value < 0.05) การใช้มือเปิบหรือหยิบอาหารเข้าปาก (p-value < 0.05) การกัดเล็บ (p-value < 0.05) การดูดนิ้ว (p-value < 0.05) และการเล่นหมากเก็บหรือหมากขุม (p-value < 0.05)

ดังนั้นในการแก้ปัญหาโรคพยาธิไส้เดือน นอกจากการฉายยาบำบัดหมู่ และการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมแล้ว ต้องเน้นเรื่องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วย โดยเฉพาะในเด็กวัยเรียน

51923216: MAJOR: PUBLIC HEALTH; M.P.H. (PUBLIC HEALTH)

KEYWORDS: ROUND WORM / BEHAVIOR

RUJIRAK NURAT: BEHAVIOR RELED TO ASCARIS LUMBRICOIDES
INFECTION AMONG PRIMARY SCHOOL IN SRISAKORN DISTRICT , NARATHIWAT:
SIRIRORN CHANCHAI, Ph.D. 72 P. 2009.

This study. Analytical survey of the study. Random sample study of 248 people by lifting group (Cluster sampling) from the elementary school years in District 5 Srisacr. Narathiwat year 2552 data collected during June - July 2552 General information and behavior associated with pathological worm infections. The researchers used questionnaires to create a. (The exact value = 0.72) stool examination with Kato's tick Smear method and Simple Direc Smear months storage in June 2552 to July 2552 monthly data collected by using questionnaires. Using statistics to analyze data and find the percentage of such relationships. The statistics Christchurch - Square (- test) = 0.05 configuration.

The results showed that the sample is 56.0 percent male Islamic religion nutrition usual 94.8 per cent 62.5 per cent drinking water is 44.0 per cent mountains boiled drinking water is only 23.4 percent, 80.6 percent have taken into toilet toilet cent. 63.3 percent rate of infection and found parasite worm 31.5 per cent students rinse with soap regularly only 27.4 per cent rinse before eating 32.7 per cent after the rinsing with soap in bathrooms, 32.7 per cent routinely rinse after playing 52.4 percent clay hand. take food to eat with the fingers or mouth 24.2 percent nails are always short 46.8 per cent behavior is associated with infection include type of worm parasite drinking water at home. The found that children drinking water with mountains higher than the rate of infection students who drink pond water, rain and canal water bowels bottled water (p-value <0.001) also found significant relationships statistically. between infection with the parasite worm behavior nails short (p-value <0.001) washing fruits and vegetables before eating (p-value <0.001) to be childish in the soil components (p-value <0.01) to play. marble or Lokkeag (p-value <0.01) to take the candy to fall on the floor eating (p-value <0.05) and hand picking food to eat with the fingers or mouth (p-value <0.05) and bite nails (p-value <0.05) inches of vacuum (p-value <0.05) and the players or draft dibs collection (p-value <0.05).

So the worm parasite disease problems. In addition to the dispensary treatment of people. And improving the environment then. Must focus on behavioral change. Especially in school age children.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัยและกรอบแนวคิด.....	3
นิยามคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ความรู้เกี่ยวกับโรคพยาธิไส้เดือน.....	6
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม และพฤติกรรมการป้องกันโรค.....	16
แนวคิดพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อพยาธิไส้เดือน.....	22
การเก็บอุจจาระและการตรวจทางห้องปฏิบัติการ.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
รูปแบบการวิจัย.....	33
ประชากรและตัวอย่าง.....	33
เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม.....	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
การตรวจสอบข้อมูล.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
การพิทักษ์สิทธิตัวอย่าง.....	36
4 ผลการวิจัย.....	37
ข้อมูลทั่วไป.....	37
พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื่อพยาธิไส้เดือน.....	41
ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไป และพฤติกรรมป้องกันการติดเชื่อพยาธิไส้เดือนกับการติดเชื่อพยาธิไส้เดือนของนักเรียน.....	44
ความสัมพันธ์ของแหล่งน้ำดื่มกับการติดเชื่อพยาธิไส้เดือน.....	51
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	52
สรุปผลการวิจัย.....	53
อภิปรายผล.....	54
ข้อเสนอแนะ.....	58
บรรณานุกรม.....	59
ภาคผนวก.....	64
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	70

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละ จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	38
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกพฤติกรรมการเล่นมือ.....	41
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามพฤติกรรม การใช้มือรับประทานอาหาร.....	42
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามพฤติกรรม การรักษาความสะอาดของเล็บ.....	42
5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามพฤติกรรม การรับประทานผักและผลไม้ที่ล้างสะอาด.....	43
6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกพฤติกรรมการเล่นที่สัมผัสดิน.....	44
7 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมกับการติดเชื้อพยาธิไส้เดือน.....	45
8 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภtn้ำดื่มกับการติดเชื้อพยาธิไส้เดือนของนักเรียน.....	51

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
2 ลักษณะของพยาธิไส้เดือน.....	7
3 ลักษณะของพยาธิไส้เดือนตัวเต็มวัย.....	8
4 วงจรชีวิตของพยาธิไส้เดือน.....	9
5 ไข่พยาธิไส้เดือนที่ได้รับการผสมพันธุ์แล้ว (Fertilized egg).....	10
6 ไข่พยาธิไส้เดือนที่ไม่ได้ผสมพันธุ์ (Unfertilized egg).....	10
7 ไข่พยาธิไส้เดือนที่เปลือกชั้นนอกหลุด (Decorticated egg).....	11
8 เด็กที่ติดเชื้พยาธิไส้เดือน.....	12
9 ลักษณะเด็กที่ติดเชื้พยาธิไส้เดือน ในรายที่มีพยาธิเป็นจำนวนมาก.....	13
10 ไข่พยาธิไส้เดือนที่เปลือกชั้นนอกหลุด (Decorticated egg).....	25